

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Interbestuurlijk Toezicht - Jaarverslag 2022 en Uitvoeringsagenda 2023	TELEFOONNUMMER	+31643565484
DATUM	13-03-2023	E-MAILADRES	hanna.groenendijk@provincie- utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1090931550-2306	DOMEIN/OPGAVE	BDO
VAN	Hanna Groenendijk	TEAM	BEI
BIJLAGE	IBT Jaarverslag 2022 - Uitvoeringsagenda 2023	PORTEFEUILLEHOUDER	CvdK

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Door middel van het gecombineerde Jaarverslag 2022 en Uitvoeringsagenda 2023 Interbestuurlijk Toezicht (IBT) blikken wij terug op de uitvoering van deze wettelijke toezichttaak in het afgelopen jaar, en kijken wij tegelijkertijd vooruit naar het komende jaar. In lijn met het Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht (IBT) 2021-2024 beschrijft dit document de resultaten van het toezicht op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen in 2022 en de geplande activiteiten in 2023. Het Jaarverslag 2022 is een verdieping van de provinciebrede jaarrekening, en is daarnaast bedoeld om de toezichtontvangers te informeren over de resultaten en de planning van het toezicht. Uw Staten worden via een statenbrief geïnformeerd over dit IBT Jaarverslag 2022 en Uitvoeringsagenda 2023. De actualiteiten, zoals de aankomende Spreidingswet (ook wel: wetsvoorstel Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen) en de nog steeds groeiende druk op de huisvesting van vergunninghouders, geven aanleiding om de relatie van deze actualiteiten met IBT extra aandacht te geven in de statenbrief.

Inleiding:

Vorig jaar informeerden wij u via een Statenvoorstel (5 april 2022 / Commissie BEM) over het Jaarverslag IBT 2021 en de Uitvoeringsagenda IBT 2022. Conform het Beleidskader IBT 2021-2024, informeren wij u opnieuw over de resultaten van ons toezicht en de geplande toezichtactiviteiten op de verschillende IBT-onderdelen. In het jaarverslag wordt per IBT-domein een beeld geschetst hoe wij de taakuitvoering van de Utrechtse gemeenten op die domeinen in 2022 hebben beoordeeld. Op de [IBT-kaart](#) zijn alle toezichtbrieven per gemeente te raadplegen. Via de IBT-kaart is het mogelijk om de ontwikkelingen en de variatie binnen de beoordelingen van een gemeente te volgen. Daarnaast informeren wij u jaarlijks over hoe gemeenten de huisvesting van vergunninghouders uitvoeren. Deze voortgangsrapportages publiceren wij ook op de [IBT-webpagina](#) van de website van de Provincie Utrecht. Het volledige IBT Jaarverslag 2022 en Uitvoeringsagenda 2023 zijn ter informatie bijgevoegd. Hieronder geven we de belangrijkste punten weer. Ook geven we in deze brief aandacht aan een aantal actualiteiten die onze toezichtrol beïnvloeden.

Het jaarverslag 2022 geeft weer wat we als toezichthouder het afgelopen jaar hebben gedaan. De belangrijkste punten zijn:

- In 2022 is door het toezichtdomein omgevingsrecht het themaonderzoek 'Constructieve Veiligheid' uitgevoerd. Het onderzoeksrapport is in de afrondende fase en wordt binnenkort ter vaststelling voorgelegd aan GS waarna publicatie kan plaatsvinden.
- Afgelopen jaar zijn er verschillende kennisbijeenkomsten georganiseerd voor toezichtontvangers, inclusief een voorlichting over IBT voor nieuwe gemeenteraadsleden in het Provinciehuis.
- In 2022 heeft het domein huisvesting vergunninghouders opnieuw nauw samengewerkt met de Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT), het Kansenmakerteam en het Programma Versnelling Woningbouw om oplossingen te vinden voor de grote en ingewikkelde opgaven van asielopvang en huisvesting vergunninghouders. Mede vanwege de kritieke situatie bij deze opgaven is het IBT op de gemeenten geïntensiveerd.
- Het nieuwe landelijke gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenschappelijke regelingen is in 2022 vastgesteld en gedeeld met de gemeenschappelijke regelingen.
- Vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet is door het Rijk de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen en beheersverordeningen wettelijk afgeschaft voor zover die plannen en verordeningen elektronisch raadpleegbaar zijn. Aangezien elke gemeente haar bestemmingsplannen en beheersverordeningen elektronisch heeft ontsloten, is door IBT vanaf 2020 risicogericht signaaltoezicht uitgevoerd in geval van signalen over mogelijke taakverwaarlozing en het onvoldoende in acht nemen van hogere regelgeving.
- Voor alle toezichtdomeinen zijn de reguliere toezichtbeslissingen genomen. Net als het voorgaande jaar zijn alle Utrechtse gemeenten onder het repressief financieel toezicht gesteld. Via de IBT-kaart op de website van de Provincie Utrecht zijn alle toezichtbrieven per toezichtdomein gepubliceerd. Hiermee is het mogelijk om een integraal beeld per gemeente te krijgen hoe de taakuitvoering door ons wordt beoordeeld.

De Uitvoeringsagenda 2023 laat zien wat we als toezichthouder dit jaar gaan doen. De belangrijkste punten zijn:

- In lijn met de landelijke Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht (ATT), werken we bij de verschillende toezichtdomeinen aan meer uniformiteit tussen provincies in de uitvoering van ons toezicht. Bij IBT Erfgoed wordt in een landelijke werkgroep gewerkt aan uniforme afspraken over de inrichting van het toezicht op erfgoed. Het IBT Informatiebeheer actualiseert dit jaar het landelijk beleidskader. Via het IPO Vakberaad Huisvesting Vergunninghouders werken we mee aan meer uniformiteit bij de toepassing van de interventieladder.
- We voeren twee korte themaonderzoeken uit op het gebied van archeologie, als onderdeel van het domein omgevingsrecht.
- Bij de totstandkoming van gemeentelijke omgevingsplannen vindt toezicht vooraf plaats op de doorwerking van provinciaal beleid en instructieregels, door het team GRO. In afwachting van de Omgevingswet, bereiden we de aanpassing van het IBT voor. Eventuele signalen over taakverwaarlozing en het onvoldoende in acht nemen van hogere regelgeving worden door IBT altijd als signaaltoezicht behandeld.
- Vanzelfsprekend blijven we de reguliere toezichtbeslissingen uitvoeren voor alle IBT-domeinen, met de bijbehorende gesprekken en interventies. Daarnaast organiseren we ook weer kennisbijeenkomsten voor onze toezichtontvangers.
- Onze IBT-rol huisvesting vergunninghouders blijven we intensief uitvoeren. Gezien de groeiende opgave voor asielopvang en huisvesting vergt dit nog steeds nauwe samenwerking met het Kansenmakerteam, het provinciale Programma Versnelling Woningbouw en de PRT. We zijn nauw betrokken bij de komende Spreidingswet en wat dit betekent voor de rol van de provincie en specifiek onze toezichtrol.
- Als financieel toezichthouder monitoren we de ontwikkelingen rondom de financieel 'ravijnjaren' 2026 en 2027, de eventuele verruiming van het belastinggebied en de jeugdzorgmiddelen.

Bij het uitvoeren van onze taak, in lijn met de ATT, acteren we in de formele rol van toezichthouder met tijds bestuurlijke opschaling bij mogelijke taakverwaarlozing, maar geven we ook invulling aan een meer adviserende rol en de rol van samenwerkingspartner. De uitdaging blijft om een goede balans te vinden tussen deze rollen. Mogelijke frictie tussen adviseren en toezicht houden speelt met name bij het gezamenlijk zoeken naar oplossingen voor de opgaven voor vluchtelingen, asielopvang en huisvesting statushouders.

Deze opgaven zijn het afgelopen jaar opnieuw groter geworden en het contact met het Rijk hierover is intensiever. Dit vraagt een stevige invulling van de verschillende provinciale rollen, waaronder die van toezichthouder op de huisvesting van statushouders. Het afgelopen jaar betekende dit intensiever bestuurlijk en ambtelijk contact met de Utrechtse gemeenten over de huisvesting. Ook in 2023 vergt dit een flinke invulling van de toezichtrol. In de aankomende Spreidingswet is een grote rol voor de provincie en de commissaris van de Koning voor asielopvang beschreven. De verwachting is dat wij met deze wet op termijn ook een nieuwe IBT-rol asielopvang krijgen. Momenteel heeft de Raad van State een advies uitgebracht over de Spreidingswet. Daarin wordt aangegeven dat de voorgestelde wet moeilijk uitvoerbaar is, ook voor het uitvoeren van de toezichtrol die beschreven is in dit wetsvoorstel.

Kijkend naar de toekomst stuiten gemeenten op onzekerheid over de financiën die vanuit het Rijk hun kant op komen. Zoals het er nu uitziet, is het mogelijk dat de financiële dekking vanuit het gemeentefonds in 2026 en verder voor een aanzienlijk deel van de gemeenten tekortschiet. Gemeenten hopen – en wij met hen - dat deze onzekerheid binnen afzienbare tijd wordt weggenomen, zodat gemeenten kunnen besluiten over structurele lange termijn plannen en investeringen.

Als toezichthouder merken we op dat veel gemeenten moeite hebben om het benodigde personeel aan te trekken in deze krappe arbeidsmarkt. Dit legt extra druk op de taakuitvoering, ook op die taken waar wij toezicht op houden.

Vervolgprocedure / voortgang:

Kennis te nemen van deze Statenbrief en van het IBT Jaarverslag 2022 – Uitvoeringsagenda 2023.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen